

МАФКУРАВИЙ ПРОФИЛАКТИКА-ЁШ АВЛОДНИ ҒОЯВИЙ ҲИМОЯЛАШ ОМИЛИ

Рустам Ахунджанович Бегматов

Тошкент тўқимачилик ва енгил саноати институти

Аннотация

Мақолада ёшларини ғоявий иммунитетини шакллантиришда мафкуравий профилактиканинг роли илмий жиҳатдан таҳлил қилинди.

Калит сўзлар: ёшлар, ғоявий ҳимоя, мафкуравий иммунитет, профилактика, маънавий-маърифий фаолият, таълим-тарбия, мақсад, зарарли ғоялар.

Аннотация

В статье научно проанализированы . роль идеологической профилактики в формировании идеологического иммунитета молодежи.

Ключевые слова: молодежь, идеологическая защита, идеологический иммунитет, профилактика, духовно-просветительская деятельность, воспитание, цель, вредные идеи.

Abstract

In the article on the formation of ideological immunity of young people the role of ideological prevention is analyzed

Keywords: youth, ideological protection, ideological immunity, prevention spiritual and educational activities, education, purpose, harmful ideas

Мафкуравий профилактиканинг ёш авлодни ғоявий ҳимоялаш омили жамиятда, авваламбор, оила, мактабгача ёшдаги болалар муассасалари, мактаблар, лицей, коллежлар, олий ўқув yurtлари, оммавий ахборот воситалари, жамоат ташкилотларининг биргаликдаги фаолиятини тақозо қилади. Узлуксиз таълим тизими мафкуравий тарбияни олиб боровчи асосий

International Conference on Economics, Finance, Banking and Management

Hosted online from Paris, France

Website: econfseries.com

24th December, 2024

бўғиндир. Зеро, мафкуравий мақсадларни кишилар, айниқса, ёш авлоднинг онгига сингдириш вазифаси асосан таълим тизими орқали амалга оширилади. Бугунги кунда ён-атрофимизда диний экстремизм, терроризм, гиёҳвандлик, одам савдоси, ноқонуний миграция деган турли бало-қазоларнинг хавфи тобора кучайиб бораётганини ҳисобга оладиган бўлсак, бу сўзларнинг чуқур маъноси ва аҳамияти янада яққол аён бўлади.

Ҳақиқатан ҳам, ҳозирги вақтда ёшлар тарбияси биз учун ўз долзарблиги ва аҳамиятини ҳеч қачон йўқотмайдиган масала бўлиб қолмоқда” [1], – деб таъкидлайди Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев.

Шу маънода, ғоявий профилактиканинг ёш авлодни ғоявий ҳимоялашдаги асосий вазифаларидан бири комил инсонни шакллантириш ва уни амалга оширишга бўлган интилишлар инсоният цивилизациясининг маъно-мазмунини ташкил қилади. Инсоният жамияти тарихига назар ташласак, ҳар қандай жамиятда комилликнинг энг асосий кўрсаткичи инсоннинг эзгуликка, ижтимоий бахт-саодатга, гуманистик ғояларга муносабатида ҳамда уларга асосланган амалий фаолиятида намоён бўлади. Яъни жамиятнинг умумий ривожига, инсоният цивилизациясига ижобий таъсир кўрсатувчи комиллик мезони инсонни, шахсни баркамол қилиш орқали жамиятни бахтли, саодатли қилишдан иборат бўлиб келган.

“Биз дунёдаги ҳозирги мураккаб ва кескин шароитни ҳар томонлама ҳисобга олган ҳолда, ўзимизнинг биринчи даражали вазифаларимизни биргаликда белгилаб олишимиз даркор.

Турли хавф-хатарлар кучайиб бораётган бугунги таҳликали вазиятда бебаҳо бойлигимиз бўлган тинчлик ва осойишталикни кўз қорачиғидек сақлашимиз, юртимиздаги миллатлар ва динлараро ҳамжиҳатлик, ўзаро ҳурмат ва меҳр-оқибат муҳитини янада мустаҳкамлашимиз керак” [2], деб таъкидлайди Шавкат Мирзиёев.

Таълим-тарбия ва тарғибот-ташвиқот тизими мафкуравий профилактикани, яъни ёш авлодни ғоявий ҳимоялашни амалга оширишга ёрдам беради. Бунёдкор ғояларни ёш авлод қалби ва онгига сингдиришга хизмат қиладиган ижтимоий тузилмалар, оила, мактаб, маҳалла, давлат ва жамоат ташкилотлари ҳам унда ўз ўрнига эга. Хуллас, Ватан, халқ манфаатларини, дўстлик ва

International Conference on Economics, Finance, Banking and Management

Hosted online from Paris, France

Website: econfseries.com

24th December, 2024

биродарликни, ўзаро ҳурмат ва бағрикенгликни тарғиб-ташвиқ этувчи эртаклару дostonлар, кўшиқлару рақслар, турли кўриниш ва мазмундаги маънавий-маърифий тадбирлар мафкуравий профилактикани – ёш авлодни ғоявий ҳимоялашни амалга ошириш омилларидан иборатдир.

Ёш авлод қалби ва онгини эгаллашга бўлган ҳаракатлар тўхтамас экан, жамият муайян соғлом мафкурага эҳтиёж сезиб яшайди. Жамият тараққиётига салбий таъсир кўрсатадиган, одатда, унинг таназзули, ҳалокатига сабаб бўладиган фашизм, коммунизм, диний-экстремизм каби носоғлом мафкура шаклларида фарқли ўлароқ, соғлом мафкура инсоният тараққиётини тезлаштиради, халқ фаровонлиги, Ватан равнақига имкон яратади.

Оила, маҳалла ва ўқув муассасаларининг мафкуравий профилактикани ёш авлодни ғоявий ҳимоялаш жараёнидаги ўрни катта бўлиб, баркамол авлод тарбияси, жамиятнинг истиқболини таъминлашда муҳим аҳамият касб этади. Бундай профилактика мураккаб, доимий ҳамкорликдаги, муштарак мақсад йўлидаги интилишлари уйғунлашишини талаб қилади. Бу жараён умумий манфаат ва мақсадлар сари жамиятда тарбиянинг ворисийлигини таъминловчи маконни вужудга келтиради. Бу макон ёш авлод, комил инсон тарбиясининг ажралмас қисмидир [3].

Шунингдек, ғоявий профилактика, яъни ёш авлодни ғоявий ҳимоялашда фан, таълим, адабиёт ва санъатнинг роли алоҳида бўлиб, соҳада уларнинг имкониятларидан фойдаланиш асосий омилларидан биридир. Ёш авлод фанни ўрганиш билан табиат ва жамият, тафаккурдаги ўзгаришлар, тараққиёт асослари ва тамойилларини ўрганади. Айни пайтда шу жараёни миллий ғоянинг мазмун-моҳияти билан боғлаш ва уни ҳар бир шахснинг ўз ҳаётида акс этиши олдимишга қўйган мақсадларга эришишда муҳим аҳамиятга эга. Мустақилликни мустаҳкамлашда ва истиқлол имкониятларидан самарали фойдаланишда, шубҳасиз мафкуравий тарғибот воситаларидан бўлган китоблар, дарсликларда ифодаланган билимларнинг ўрни катта. Чунки ёш авлод онги ва қалбига миллий мафкуранинг эзгу қадриятларини жо қилишда айнан шу тарғибот воситаларидан оқилона фойдаланиш энг самарали йўл ҳисобланади.

International Conference on Economics, Finance, Banking and Management

Hosted online from Paris, France

Website: econfseries.com

24th December, 2024

“Ёшлар ва аҳоли ўртасида мамлакатимизнинг бой тарихини, унинг бетақроқ маданияти ва миллий қадриятларини кенг тарғиб қилиш, жаҳон илм- фани ва адабиёти ютуқларини етказиш учун зарур муҳит ва шарт-шароит яратиш ҳақида бормоқда.

Ана шу вазифани ҳал этишда турли дарсликларни яратиш, уларни чоп этиш ва молиялаштириш масалаларида идоралар ўртасидаги ўзаро келишмовчилик, афсуски, жиддий тўсиқ бўлмоқда.

Шу ўринда ҳаммамиз учун айни пайтда жуда муҳим аҳамиятга эга бўлган масала, яъни китобхонликни кенг ёйиш ва ёшларимизнинг китобга бўлган муҳаббатини, уларнинг маънавий иммунитетини янада оширишга қаратилган ишларимизни янги босқичга олиб чиқиш вазифаси турибди” [4], – деб таъкидлайди Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев.

Ёшлар билан ишлаш масаласи ижтимоий сиёсатимизнинг устувор вазифаларидан бири бўлиб, бу борада кенг кўламли чора-тадбирлар дастурини амалга оширишини тақозо этади” – деб таъкидлайди Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев.

Мафкуравий хавфсизликни таъминловчи ички омил жамиятнинг сиёсий-ижтимоий, ахлоқий ва маънавий салоҳияти ҳамда фуқароларда мафкуравий иммунитетнинг шаклланганлик даражасидир. Бундан ташқари, мафкуравий хавфсизлик халқнинг асрий анъаналари, тили, дини, маънавияти ва миллий ривожланишига хизмат қилувчи умуминсоний қадриятларга асосланиши лозим. Шунингдек, давлат идоралари, жамоат ташкилотлари ва уюшмалари, маданий- маърифий муассасалар томонидан амалга оширилаётган тарбиявий ишлар, маънавий-маърифий тадбирлар тизими мафкуравий хавфсизликни таъминлашнинг зарурий шартидир. Мафкуравий хавфсизлик илмий асосланган ижтимоий сиёсат, ҳуқуқий маданият, жамиятнинг маънавий етуклиги ва демократиялашуви билан узвий равишда амалга ошириладиган ғоявий тарбияга таянади. Жамият, давлат ва шахс мафкуравий хавфсизлигини таъминлаш давлатимиз сиёсатининг таркибий қисми, мамлакатимиз ҳаётининг барқарорлигини мустаҳкамлаш омили ҳисобланади.

Маълумки, инсоннинг энг устувор ва муқаддас ҳуқуқларидан бири – бу тинч яшаш ҳуқуқидир. Давлат ва жамиятнинг бурчи ана шу ҳуқуқни барча қонуний

воситалар билан кафолатлаб беришдан иборат. Бу ҳуқуқни амалга ошириш – давлат ва жамиятни демократлаштиришнинг энг муҳим шартидир. Демократиянинг инсонпарварлиги ҳам биринчи галда ана шу мезон билан ўлчанади.

“Она-Ватан”, “Ватанга муҳаббат”, “Ватан туйғуси” каби илк тушунчалар ҳам, аввало, оила муҳитида шаклланади. Бу жараён боболар ўғити, ота ибрати, она меҳри орқали амалга ошади. Бу тушунчаларни ёшлар қалби ҳамда онгига сингдиришда таълим ва тарбиянинг турли шакллари ҳам муҳим аҳамият касб этади.

Мазкур вазифа билан боғлиқ мафкуравий иммунитетни камол топтириш кўпгина ижтимоий-иқтисодий, маданий, мафкуравий, тарбиявий омиллар билан боғлиқ. Бу катта меҳнат талаб қилувчи мураккаб вазифадир. Барча касбдаги зиёлилар, тарбиячиларнинг ҳозирги муҳим вазифаларидан бири ёшларда Ватанга садоқат, Юрт тинчлиги ва Халқ фаровонлиги ғояларини амалга ошириш йўлидаги фидойилик каби фазилатларни камол топтиришдир.

Адабиётлар:

1. “Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш – юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гарови”. Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганининг 24 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги маърузасидан. “Халқ сўзи”, 2016 йил 8 декабрь.
2. Ўзбекистон Республикаси Бош вазири Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ва Сенатининг қўшма мажлисидаги нутқи. – “Халқ сўзи”, 2016 йил 9 сентябрь.
3. Машарипова Г.К. Дунёда терроризм таҳдидларига қарши “Маънавият ва диний бағрикенглик” резолюцияси нинг ўрни. // - “Глобаллашув шароитида маънавиятга таҳдид солувчи омиллар” мавзусидаги республика илмий–амалий семинари материаллари. – Т., 2019 йил 6 феврал, 23-27-бетлар.
4. “Танқидий таҳлил, қатъий тартиб-интизом ва шахсий жавобгарлик ҳар бир раҳбар фаолиятининг кундалик қондаси бўлиши керак”. Ўзбекистон

E CONF SERIES

International Conference on Economics, Finance, Banking and Management

Hosted online from Paris, France

Website: econfservices.com

24th December, 2024

Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг мамлакатимизни 2016 йилда ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг асосий якунлари ва 2017 йилга мўлжалланган иқтисодий дастурнинг энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамасининг кенгайтирилган мажлисидаги маърузаси.